

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

5. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21

6. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21

7. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

8. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

9. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

10. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์
ประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21

11. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผล
ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความแตกต่างกัน
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันไป
4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันไป
5. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก
6. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แตกต่างกันไป
7. ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แตกต่างกันไป
8. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันไป
9. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

10. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อย่างน้อย 1 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,265 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 119 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,146 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 335 คน จาก 56 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามใช้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 4 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของเรนซิส ไลเคอร์ท (RensisLikert Method)

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 – 1 และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 60 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของบริหาร เท่ากับ 0.973 และแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.962

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวม ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองโดยผ่านผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เมื่อได้แบบสอบถามครบตามกำหนดแล้ว นำแบบสอบถามดังกล่าวมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป พบว่าได้แบบสอบถามมาจำนวน 335 ฉบับ ตรวจสอบแล้วว่ามีคุณสมบัติครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับ คือ ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพ

ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 นำมาตรวจให้คะแนนเพื่อพิจารณา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ละข้อ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ของ เพียร์สัน (Pearson)

5.2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)

5.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 สมมติฐานข้อที่ 1 และ 5 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3.2 สมมติฐานข้อ 6 และ 2 ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบโดยใช้สถานภาพการดำรงตำแหน่ง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนใช้สถิติการทดสอบค่าสถิติที (t-test) ชนิด Independent Samples

5.3.3 สมมติฐานข้อ 3,4,7 และ 8 ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบโดยใช้ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One way ANOVA) ในกรณีพบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe-Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามความเหมาะสม

5.3.4 สมมติฐานข้อ 9 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

5.3.5 สมมติฐานข้อ 10 ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการพัฒนานักเรียน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

ไม่แตกต่างกัน

5. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ด้านการจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลและด้านการจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

6. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน โดยมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

9. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X) กับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยม (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .689 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน และ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 5 ด้าน พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการ จัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ และมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียน

การสอน

11. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู คือ 1) สร้างตระหนัก ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นคุณค่าในอาชีพ เช่น ประพฤติตนให้สมเหมาะตามจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้ครู มีความรู้ในสาขาวิชาตนเองมากขึ้นและศาสตร์อื่นๆ 3) ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญพัฒนานักเรียน ให้เป็น คนดี คนเก่งและมีความสุข 4) ลดภาระงานพิเศษของครู และให้ครูได้สอนตรงตามสาขาวิชาที่ถนัดและให้ครูได้รวมกลุ่มกันทำ PLC 5) สร้างความตระหนักในการอยู่ร่วมหรือผู้ร่วมอาชีพให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะและ 6) ส่งเสริมให้ครูได้ประเมินตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติ

ด้านการบริการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ 1) ส่งเสริมให้ครู รู้และเข้าใจหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา 2) เปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 3) ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน สังคมและนโยบายของรัฐบาลและบูรณาการณในการเรียนการสอน 4) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และบริบทของชุมชนและสังคม 5) ส่งเสริมให้ครูมีความชัดเจนในมาตรฐานความรู้ของเนื้อหาที่สอน และ 6) ส่งเสริมให้มีการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ คือ 1) ศึกษาสภาพบริบทของชุมชน สังคม นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ศึกษาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน สังคมและนโยบายของรัฐบาล 3) ประชุมร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน 4) กำหนดเป้าหมายให้เป็นรูปธรรม และนำเป้าหมายแตกเป็นพันธกิจของโรงเรียน 5) นำวิสัยทัศน์ มาร่างเป็นกรอบเป้าหมาย และลงสู่พันธกิจให้ชัดเจน และ 6) ประเมินวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน คือ 1) ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการร่วมประชุมร่วมกันกับคณะครู กำหนดกรอบ แนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) จัดตั้งองค์คณะ

ในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยให้มีทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน 3) จัดทำเครื่องมือในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน 4) วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมีระยะเวลา มีการกำหนดผู้ออกนิเทศ 5) เน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ไปสู่ความสำเร็จ 6) ผู้บริหารให้กำลังใจ แนะนำเทคนิคการสอน แบบเป็นกันเองและ 7) ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนการสอน 8) ประเมินการนิเทศ และผลไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนตามลำดับ

ด้านการพัฒนานักเรียน คือ 1) ผู้บริหาร และครูผู้สอนร่วมกันวางแผน วิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ผู้บริหาร และครูผู้สอนร่วมกันพัฒนาโดยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียนโดยเน้นด้านความรู้และด้านกระบวนการ 3) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด มีสมรรถนะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง 4) พัฒนาจัดหาสื่อ เครื่องมือช่วยในการใช้สื่อการสอน ICT ช่วยในการจัดการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมให้ครูการจัดกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ยึดหลักการเรียนรู้ จากสิ่งใกล้ตัวที่นักเรียนรู้จักและคุ้นเคย เช่น แหล่งเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ และวิถีชุมชน เป็นสถานการณ์กระตุ้นให้เกิดคำถามอยากรู้ พร้อมคาดเดาคำตอบ โดยอาศัยทักษะการสังเกต ตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ 6) ครูควรให้นักเรียนค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ เช่น การเรียนแบบโครงการ 7) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี และ 8) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลอย่างมีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดตามหลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ผลการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.38$) ด้านการพัฒนานักเรียน ($\bar{x} = 4.33$) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ ($\bar{x} = 4.31$) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.27$) ด้านการบริการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.25$) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนสร้างวัฒนธรรมขององค์กรด้วยการพูดนำ ปฏิบัตินำและจัดระบบงานให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้สำเร็จแล้ว จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง คิดได้เอง ตัดสินใจได้เอง พัฒนาได้เองของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องต้องแสดงออกอย่างชัดเจน และสม่ำเสมอเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความมั่นใจในการปฏิบัติ จนสามารถเลือกการกระทำที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม แสดงออกและชื่นชมได้ด้วยตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างรู้สึกประสบความสำเร็จให้แก่ครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนจนเกิดภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับนำไปสู่องค์กร โดยเฉพาะหัวใจสำคัญของการบริหารงานของโรงเรียน คือ งานวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ การเป็นผู้ริเริ่ม ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมจัดงานหรือกิจกรรม รวมทั้งการเป็นผู้เสนอผลงานและเผยแพร่ผลงานขององค์กร เพื่อให้สมาชิกยอมรับและเห็นคุณประโยชน์ของผู้บริหารพัฒนาองค์กรตลอดจนการนำองค์กรให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยส่วนรวม จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิรัตน์ ปานแก้ว (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 และเขต 2 จากผู้บริหารและครู จำนวน 180 คนจาก 90 โรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจงจิตร ลาน้ำเที่ยง (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการโดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นันทนา เทพิน (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุภารัตน์ ศรีนิยม (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558, บทคัดย่อ) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ส่วนครูผู้สอนยังอาจมีความเข้าใจบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนไม่ลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับ จงจิตร ลาน้ำเที่ยง (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็น

ของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ พิระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551, หน้า 181 – 183) ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุกดาหาร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อาจเกิดจากการฝึกประสบการณ์ อบรมหรือผ่านการปฏิบัติงานและเรียนรู้ของบุคคล ตามที่ ไชยา ภาวะบุตร (2555, หน้า 282) ได้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำไว้ว่า ความสามารถของผู้นำในการใช้ศิลปะ อิทธิพล อำนาจหน้าที่และพลังอำนาจที่มีอยู่ เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้และ Cheng (2002, p. 51) ได้ให้ความหมายของ คำว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนในองค์การตื่นตัว มุ่งทำงานตามจุดหมายจนกระทั่งบรรลุผล ซึ่งสอดคล้องกับ จงจิตร ลานน้ำเที่ยง (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมมีระดับความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภรณ์รัตน์ ศรีนิยม (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

โรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐาน ข้อที่ 4 ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความตระหนักในหน้าที่ ปฏิบัติตามนโยบาย บริหาร จัดการโรงเรียน ตามแนวทางจัดการศึกษา สอดคล้องนโยบายใหม่ๆ ของรัฐบาล และ สนับสนุน จัดการงานทั้ง 4 ฝ่าย โดยเฉพาะด้านงานวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับ จง จิตร ลาน้ำเที่ยง (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตาม ความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีระดับ ความ คิดเห็น ไม่แตกต่างกัน นันทนา เทพิน (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มี ขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ไม่แตกต่างกัน

5. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ($\bar{x} = 4.53$) การ จัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.42$) การวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.37$) และการจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.19$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 5 ที่ว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการกระจายอำนาจทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ให้กระทรวง

กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทำให้เกิดประสิทธิผลในการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทนา เทพิน (2556, บทคัดย่อ) ศึกษา ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 อยู่ในระดับมาก และไชยา บัวชัยสิทธิ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 พบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน โดยมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า ประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แตกต่างกัน เมื่อดู รายด้าน ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน เนื่องจากผู้บริหารมีการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้การวางแผนการนำ หลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานวิชาการของครูผู้สอน การจัดการรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอนตาม หลักสูตรโดยมอบหมายครูผู้สอน เป็นการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พิระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551, หน้า 181 – 183) ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุกดาหาร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

7. ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แตกต่างกันทั้งนี้ เนื่องจากการเข้าตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรบริหารสถานศึกษาก่อนจึงทำให้ผู้บริหาร ผู้บริหารใหม่ มีประสบการณ์และได้เรียนรู้การปฏิบัติเป็นผู้บริหารก่อนซึ่ง ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2548, หน้า 9 – 10) ได้สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำจะต้องพัฒนาจากการปฏิบัติงานการเรียนรู้จากตัวแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และนำมาประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรชัย ไชยมงต์ (2552, หน้า 105 – 107) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

8. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่เห็นความสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนตามหน้าที่ของตนเองและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะการปฏิบัติที่หลากหลาย และก่อน

แต่งตั้งผู้บริหารมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาสูตรผู้บริหาร และผ่านเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดซึ่งสอดคล้องกับ ไชยา บัวชัยสิทธิ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียน ที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

9. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .689 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ที่ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์กันบวก ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียน มีความใส่ใจ ตระหนักในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ด้านการจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านการจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ อาคม สิริพิมพ์สอ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ฉัตรชัย ไชยมงคล (2552, หน้า 105 – 107) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ นันทนา เทพิน (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 สัมพันธ์กัน

10. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 5 ด้าน

พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10 ที่ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อย่างน้อย 1 ด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญการการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรชัย ไชยมงค์ (2552, หน้า 105 – 107) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดี เพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ และด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 64.50 สอดคล้องกับ นันทนา เทพิน (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 21

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มี
อำนาจในการพยากรณ์โดยรวมและรายด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่
ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการบริการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการ
กำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ
จัดการเรียนการสอน และการพัฒนานักเรียนตามลำดับ ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมภาวะ
ผู้นำทางวิชาการ ด้านดังกล่าวให้มากขึ้นสนับสนุนให้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
ในโรงเรียน เพื่อส่งผลถึงประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบอื่นๆ ของภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
- 2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการองค์ประกอบ
อื่นๆ เพิ่มเติม
- 2.3 ควรรวบรวมทฤษฎีหรือแนวคิดด้านภาวะผู้นำทางวิชาการจาก
นักวิชาการหลายๆ ท่านและเพิ่มเติมจากวิจัยนี้
- 2.4 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าในระดับต่างๆ
ในโรงเรียน เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้นกับผู้นำในทุกๆ
ระดับของโรงเรียน